

rušení držby (§ 528 c. ř. s.) — tyto případy jest dobře rozeznávati od podstatně odlišného případu, upraveného v § 528 c. ř. s. na prvním místě, kde se vylučuje rekurs do potvrzujících usnesení soudu druhé stolice, což arci předpokládá, že tento soud rozhodl o opravném prostředku věcně a uznal rozhodnutí prvního soudu za správné — má soud druhé stolice i v otázce útrat, pokud jde o útraty nižších stolic, rozhodovati s konečnou platností, jakoby další opravné stolice vůbec již nebylo. (Srov. Neumann, Kommentar zu den Zivilprozeßgesetzen, II., 1928, k § 528 c. ř. s., str. 1403; Pollak, System des österr. Zivilprozeßrechtes, 1906, str. 512 dole.)

Nepřípustný jest tedy i další opravný prostředek proti výroku odvolacího soudu, jímž odmítl rekurs od útratového výroku soudu první stolice, i bylo dovolání v tomto směru odmítnouti.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 22. ledna 1931., č. j. Rv I 1925/30-1. Václav Cícha.

Ustanovil-li soud první stolice po rozvrhovém roku nový dodatečný rok k rozvrhu uvolněné a dosud v soudním depositu uložené částky, nesmí obnovovati nebo doplňovati původní jednání o rozvrhu, nýbrž musí se obmeziti jen na provedení původního rozvrhového usnesení; je proto i vyloučeno odporovati při dodatečném rozvrhovém roku proti příkázání uvolněné, dodatečně rozvrhované částky. — O otázce, počíná-li běžeti lhůta jednoměsíční podle § 231, odst. ex. řádu ode dne doručení rozvrhového usnesení nebo v případě, že byla podána proti němu stížnost ode dne, kdy toto usnesení nabude pravoplatnosti?

I. Okresní soud v T. vyhověl při rozvrhovém roku 22. září 1926 odporu vymáhající strany proti přiknutí částky 40.000 Kč z nejvyššího podání na úhradu daňové pohledávky českosl. státu, zajištěné záznamem zástavního práva na vydražené nemovitosti ve zbytkové částce 40.000 Kč, takže českosl. stát vyšel naprázdno. Důvod: k pohledávce eráru v částce 40.000 Kč nemohlo býti přihlíženo, vzhledem k odporu vymáhajícího věřitele, ježto není dokázáno, že řízení ku spravení záznamu této pohledávky jest v běhu, ani že lhůta pro zavedení takového řízení dosud neuběhla. (§ 228 ex. řádu.)

Rekursu českosl. státu proti tomuto rozvrhovému usnesení rekursní soud vyhověl a přikázal částku 40.000 Kč k uspokojení zaznamenaného daňového pohledávání ve zbytku 40.000 Kč na vydražené nemovitosti pod tou podmínkou a v té míře, že se prokáže splatnost a vykonatelnost této knihovně zaznamenané pohledávky; nebylo tedy odporu vymáhající věřitelky rekursním soudem vyhověno. Důvody: Stížnosti nutno přiznati oprávnění. Předpisu §u 228 ex. řádu se nepoužívá na daně a na poplatky, které jest státu

zapravití (rozh. ze dne 14./11. 1900 č. 15.115). Ježto však zástavní právo čs. státu jest pouze zaznamenáno, bylo, pokud jde o tuto částku, postupovati podle §u 221 ex. ř., t. j. jakoby se jednalo o pohledávku pod odkládací podmínkou. Následkem toho zmenšila se částka, přikázaná vym. věřiteli, jenž následuje za pohledávkou čs. státu, o částku 40.000 Kč. Proto nebylo odporu vymáhajícího věřitele vyhověti a neslušelo odkázati jej na pořad práva, neboť rozhodnutí o odporu nezávisí na tom, aby vyhledány a zjištěny byly sporné skutkové okolnosti (§ 231 ex. ř.).

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu vymáhající strany nevyhověl. Důvody: Tato pohledávka jest zajištěna knihovně na vydražené nemovitosti záznamem zástavního práva a částka 40.000 Kč z nejvyššího podání přikázána byla rekursním soudem českosl. státu v knihovním pořadí s podmínkou a potud, že a pokud bude vykonatelnost a splatnost této pohledávky prokázána. Mylně má vym. věřitel za to, že uvedenou pohledávku nebylo vůbec z nejvyššího podání přikázati, ježto pohledávka ta je jen knihovně zaznamenána a že předpoklad pro její přikázání podle §u 228 ex. ř., že totiž je nejdéle při rozvrhovém roku prokázáno, že řízení ku spravení záznamu bylo zahájeno nebo že lhůta jeho zahájení ještě neprošla, nebyl splněn. Ustanovení §u 228 ex. ř. na shora uvedenou pohledávku a její záznam nelze použiti. Podle toho, že v §u 228 ex. ř. se mluví o lhůtě ku spravení záznamu, týká se tento jen záznamů, kde má místo spravovací řízení podle §u 42—44 knih. zák., a netýká se tedy záznamů podle §u 41 písm. b) knih. zák., u kterých tohoto řízení není a které jsou spraveny tím, že je podán průkaz, že zaznamenaný nález se stal vykonatelným. Záznamy ku zajištění daňových pohledávek patří k záznamům podle §u 41 písm. b) knih. zák. a není kromě průkazu vykonatelnosti žádného dalšího spravení u nich třeba (dv. dekr. z 24./10. 1806 č. 789 sb. z. s., zachovaný v platnosti čl. III uv. zák. ex. ř., srovnej sb. n. s. 5980 a 6122). Správně proto rekursní soud vzhledem k záznamu zástavního práva pro shora uvedenou pohledávku státu v pozemkové knize (§§ 210 a 214 ex. ř.) pohledávku tu z nejvyššího podání přikázal, a, ježto vykonatelnost a splatnost její nebyla vykázána, ji podle ustanovení §u 221 ex. ř. přikázal toliko podmíněčně a potud, že a pokud o vykonatelnosti a splatnosti pohledávky bude podán průkaz, nařídív, aby obnos na pohledávku připadající byl zatím u soudu uložen na úrok.

Rovněž zamítnut byl dovolací rekurs strany povinné, pokud tato odporovala přikázání uvedené pohledávky státu, dovolávajíc se §u 228 ex. ř. a také toho, že prý se jedná o daň z válečných zisků a že záznam práva zástavního k jejímu zajištění vydobytý zanikl podle §u 27 posl. odst. zák. ze dne 16./4. 1916 č. 103 ř. z., resp. podle §u 35 posl. odst. zák. z 16./2. 1918 č. 66 ř. z., ponechaného v platnosti zákonem z 30./1. 1920 č. 79 sb. z. a n. proto, že nebyl rekurs do vyměření daně podaný ve lhůtě v uvedených předpisech stanovené příslušnými finančními úřady vyřízen; nelze totiž

k těmto námitkám proti přikázání uvedené pohledávky přihlížeti, protože, ač mohly, nebyly při rozvrhovém roku předneseny. (§ 234 ex. ř.) Není proto přípustno k námitkám těm nyní přihlížeti a dlužníci na pořad správní poukázati.

R o z h. n e j v. s. z e d n e 13. ř í j n a 1927 R I 548/27.

II. Se zřetelem na toto rozhodnutí zahájil okr. s. v T. šetření, aby zjistil předpoklady pro přikázání složené částky 40.000 Kč buď vymáhajícímu věřiteli, nebo českosl. státu. Na to nařídil rozvrhový rok, při němž dne 20./12. 1929 přikázána pak byla částka 40.000 Kč bezpodmínečně českosl. státu na základě zajišťovacích příkazů z 23./12. 1919 č. 1577/19 k uspokojení jeho zaznamenaného pohledávání na vydražené nemovitosti, a to přes odpor vymáhajícího věřitele, opřený o tvrzení, že tato pohledávka státu zanikla jednak splátkami, jednak promlčením (podle § 27 zák. z 16. dubna 1916 č. 103 ř. z., resp. § 35 zák. z 16. února 1918 č. 66 ř. z.).

Rekursu vym. strany rekursní soud vyhověl potud, že napadené usnesení změnil tak, že se odpor vymáhající strany proti přikázání částky 40.000 Kč českosl. státu odkazuje na pořad práva s tím, že vymáhající strana musí v jednom měsíci od doručení usnesení se vykázati, že zahájila řízení potřebné k vyřízení odporu, jinak že bude usnesení rozvrhové provedeno k návrhu každého oprávněného, odporem dotčeného, bez ohledu na odpor. Důvody: Rekursní soud nepřistupuje k názoru napadeného usnesení, že odpor stěžovatelky je opožděný dle §u 234 ex. ř. Odpor podaný stěžovatelkou při rozvrhovém roku dne 22./9. 1926 směřoval sice proti tomu, aby bylo přihlíženo ku právu zaznamenanému (§ 228 ex. ř.), avšak nebylo o něm blíže jednáno. Při novém rozvrhovém roku mohl býti tedy odpor blíže probrán a bylo jej tedy poukázati podle § 231 ex. ř. na pořad práva, ježto jeho vyřízení závisí na vyšetření sporných skutečností. Pokud jde o přikázání částky 40.000 Kč čsl. státu, není však stížnost odůvodněna, neboť nárok eráru jest prokázán předloženými listinami. Co proti tomu uplatňuje stěžovatelka, jsou sporné skutečnosti, které mohou býti zjištěny jen ve sporu o zániku pohledávky státu na nemovitosti zaznamenané, a to jednak tvrzenými platy, jednak slevami na původní dluh.

Nejvyšší soud (usnesením z 10. XII. 1930 čj. R I 706/30) rekursu vyhověl a obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y: Rekursní soud neprávem pokládá odpor proti přikázání zaznamenané pohledávky československého státu 40.000 Kč za podaný včas.

Při rozvrhovém roku dne 22. září 1926 podaly proti přikázání této pohledávky odpor podle § 228 ex. ř. vymáhající věřitelka a povinná, ale blíže skutkově tento odpor neopodstatnily, zejména neuvedly, že zaznamenaná pohledávka byla zaplácena nebo snížena. Odpor byl vyřízen pořadem všech tří stolic právoplatně tím způsobem, že částka 40.000 Kč byla přikázána ke krytí zaznamenané pohledávky uložením na úrok pod podmínkou a v té míře, že

Československý stát prokáže splatnost a vykonatelnost této zaznamenané pohledávky.

Po tomto právoplatném vyřízení vyšetřoval první soud, zda pohledávka trvá, a berní úřad v L. předložil výkaz nedoplatků znějící původně na dřívějšího majitele vydražené reality R. S. Výkaz ten byl jako vykonatelný potvrzen a berním úřadem opraven na jméno povinné jako majitelky věcně ručící nemovitosti. Teprve poté uvedla stěžovatelka ve svém podání na exekuční soud, že činí nárok na vydání uloženého kapitálu, protože po revisi u R. S. provedené bylo doporučeno odepsání dlužných daní, tedy i daně z válečných zisků, a navrhovala zjištění, jak doporučení bylo vyřízeno. Konečně dodatkem oznámila vymáhající věřitelka exekuč. soudu, že berní správa potvrdila, že finanční prokuratura zařídí výmaz zaznamenané pohledávky. Při výslechu předložil R. S. zmíněné potvrzení berní správy, že netrvá tato na zajištění nařízeném finanční prokuraturou a dřívější vlastník R. S. vysvětlil, že potvrzení se týče sporné daně z válečných zisků, že však berní správa dodatečně odepřela výmaz pohledávky a že jeho rekurs proti tomuto odepření dosud není vyřízen. Nato berní úřad z nařízení berní správy setrval na vydání částky 40.000 Kč bez úroků na krytí nedoplatku daně z válečných zisků. První soud ustanovil pak k rozdělení uvolněné částky 40.000 Kč rok. Při něm předložil zástupce státu vykonatelný výkaz nedoplatků o zmíněné dani a vymáhající věřitelka navrhla, aby jí byla uvolněná částka vydána, tvrdíc teprve nyní, že pohledávka eráru byla rekursní cestou snížena a zaplacená úplně splátkami v roce 1920 v částce 5680 Kč, z roku 1921 28.000 Kč, z roku 1922 12.000 Kč a že částka 33.000 Kč jako přebytek ze zaplacení dávky z majetku byla přeúčtována na předmětnou pohledávku.

Rekursní soud neprávem pokládá tento přednes vymáhající věřitelky za včas podaný odpor proti příkázání zaznamenané pohledávky z nejvyššího podání. První soud ustanoviv rok k rozdělení uvolněné částky, nemohl učiniti předmětem jednání to, co mělo býti předmětem samého rozvrhového roku. Nemohl tedy, když mu to vyššími stolicemi nebylo nařízeno, obnoviti nebo doplniti jednání o rozvrhu nejvyššího podání, nýbrž měl se omeziti jenom na to, zda československý stát podal výkaz, že zaznamenaná pohledávka jest splatná a vykonatelná, jak bylo v rozvrhovém usnesení vysloveno, tedy omeziti se na pouhé p r o v e d e n í rozvrhového usnesení. Při jednání o p r o v e d e n í rozvrhového usnesení bylo vyloučeno podávati odpory proti příkázání pohledávky z nejvyššího podání, protože k jich podání byl určen rozvrhový rok odbývaný dne 22. září 1926.

Proto právem první soud tento odpor pokládal za opozděný a nelze souhlasiti s rekursním soudem, že byl včasný.

Ostatně pochybil rekursní soud i v tom, že odpor vznesený z důvodů snížení nebo zaplacení daně z válečných zisků poukázal na pořad práva. Otázku, zda daň ta byla zaplacená nebo snížena

a nač měly býti konané splátky súčtovány, může rozhodnouti jen úřad správní a exekuční soud nemůže ji řešiti ani v řízení exekučním ani poukázat řešení její na pořad práva. Skutečnost, že případně byl příkazáním částky 40.000 Kč Československý stát neprávem obohacen na úkor vymáhající věřitelky, protože daň z válečných zisků pojištěná záznamem byla snížena a zaplácena, tedy neprávem z nejvyššího podání požadována, nemůže býti rozhodována v řízení exekučním.

Proto bylo dovolacímu rekursu Československého státu vyhověno.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 10. prosince 1930 R I 706/30.

III. V této právní záležitosti došlo ještě k další zajímavé komplikaci. Vym. věřitelka vyhověla totiž usnesení kraj. soudu jako rekursního v L. ze dne 30. VI. 1930, č. j. R V 152/30 a podala u okr. s. v T. do měsíce ode dne doručení shora citovaného usnesení, t. j. 27. VIII. 1930 žalobu (čj. C IV-1155/30) podle § 232 ex. řádu na zjištění, že žalovanému čs. státu nepřísluší nárok na uspokojení pohledávky, zajištěné záznamem na nemovitostech v žalobě blíže označených, v částce 40.000 Kč z výtěžku dražby těchto nemovitostí.

Při prvním ústním jednání 30. X. 1930 procesní soud řízení přerušil až do rozhodnutí nejvyššího soudu o revisním rekursu, který podala žalovaná strana, t. j. čs. stát, do tohoto usnesení rekursního soudu v L. ze 30. VI. 1930 (jímž byla vymáhající věřitelka odkázána na pořad práva podle § 231 ex. ř.).

Rekursní soud žalovaným napadené usnesení o přerušení sporu zrušil a proces. soudu uložil ve sporu pokračovati. Důvody: Napadené usnesení přerušuje spor proto, že rozhodnutí jeho závisí na tom, zda nejvyšší soud vyhoví revisnímu rekursu v exekučním řízení. I když prvý soud omezil řízení na otázku, zda usnesení rekursního soudu, kterým byla žalující strana poukázána na pořad práva, bude potvrzeno či změněno, nejsou tím dány podmínky pro přerušení sporu. Z přednesu žalované vyplývá, že namítla předčasnost žaloby. O tom však soud mohl rozhodnouti, aniž by tu byl podklad pro přerušení sporu. Podklad k rozhodnutí proces. soudu dává § 231 ex. ř.; byl-li pak podán rekurs proti rozhodnutí, jímž byl kdo poukázán na pořad práva, počítá se lhůta měsíční od doručení vyřízení soudu rekursního, po případě revisního, a jen v tom případě, když rekurs nebyl podán, běží tato lhůta od doručení usnesení rozvrhového (Neuman, Komentář ex. řádu 749). Jde tedy o námitku formální, o níž mohl soud rozhodnouti sám, nevyčkávané rozhodnutí nejvyššího soudu. Ale ani věcně nebyl by tu podklad pro přerušení sporu, jež jest přípustno jen tehdy, je-li rozhodnutí právní rozepře zcela neb z části závislo na tom, zda je či není tu jistý právní poměr, který jest předmětem jiné zahájené rozepře, nebo který má býti určen v zahájeném již řízení správním (§ 190 c. ř. s.); poněvadž nic takového tu není, bylo stížnosti vyhověti.

Proti tomuto usnesení nepodala žalující strana revisní rekurs, poněvadž mezi tím bylo již jí doručeno a známo shora uvedené usnesení nejvyššího soudu ze dne 10. XII. 1930, č. j. R I 706/30, jímž částka 40.000 Kč byla pravoplatně a bezpodmínečně čs. státu již přikázána. Tím stal se ovšem spor bezpředmětným. Dr. J. H.

Poznámka: Názor rekursního soudu je pochybný; citace Neumannova »Komentáře« (str. 749) není přesvědčivá a není také blíže odůvodněna; ba dokonce pod čarou tamtéž citované rozhodnutí nejvyš. soudu ve Vídni (otištěné v čas. »Právník«, 1908, str. 591) právě naopak dovozuje, že názor obou nižších soudů, jakoby žaloba podle § 231, odst. 2. ex. ř. směla býti podána, až teprve rozvrhové usnesení na pořad práva odkazující, nabude moci práva, je nesprávný a nezákonný. Z důvodů tohoto rozhodnutí (z 18. března 1908 R II 193/08) citujeme:

»§ 231, odst. 2. ex. řádu docela určitě ustanovuje, že kdo následkem odporu při rozvrhovém roku vzneseného je poukázán na pořad práva, musí se během jednoho měsíce po doručení rozvrhového usnesení vykázáti, že spor k rozhodnutí odporu nutný zahájil, aby předešel event. provedení rozvrhového usnesení bez ohledu na odpor jím vznesený. O právní moci rozvrhového usnesení se vůbec v tomto jedině směrodatném zákonném ustanovení pro posouzení otázky, kdy lhůta k podání žaloby počíná — nemluví. Nemůže býti také z § 236, odst. 1. ex. ř. (jenž ustanovuje pouze, jak rozvrhové usnesení má býti provedeno) dovozováno, že zákon v § 231, odst. 2. z. ř. předpokládá právní moc rozvrhového usnesení, ježto tím musila by nastati změna lhůty v § 231 ex. ř., počítané ode dne doručení. Proti názoru obou nižších stolic mluví také § 236, odst. 3., který předpokládá, že zahájen jest spor překážející provedení rozvrhového usnesení; tímto sporem může býti jedině spor zahájený podle § 231 ex. ř. Tento předpoklad by tedy neměl místa, kdyby mohl býti výkaz o zahájeném sporu podle § 231 ex. ř., podán teprve jeden měsíc po době, kdy rozvrhové usnesení vejde v moc práva. Oprávnění k podání žaloby před vyřízením revisní stížnosti může tím méně býti odpíráno, uváží-li se, že lhůta v § 231 ex. ř., odst. 2. stanovená je lhůtou peremptorní ve smyslu § 58, odst. 1. ex. ř. a její dodržení je tedy nezbytně nutné, aby žalující zachoval si právo v § 231 poskytnuté. Tím, že bylo vzato v odpor ustanovení, obsažené v rekursním usnesení o poukazu na pořad práva, nebylo oprávnění žalobkyně podati žalobu učiněno pochybným, neboť žalobní nárok žalujícímu bez odporu příslušel, i kdyby byl pokládán jen za podmíněný; neboť nemá rekurs podle § 524 c. ř. s. a 78 ex. ř., pokud se týče provádění usnesení v odpor braného, odkladného účinku. I když tedy připustiti dlužno, že možno ve sporu o žalobě podle § 231 ex. ř., zahájeném před pravoplatným vyřízením rozvrhovacího řízení (jež pro spor ten může míti v jistém směru význam prejudiciální), naražiti na obtíže, nemůže přece tato okolnost se zřetelem na přesné a jasné ustanovení § 231 ex. ř. a na shora uvedené úvahy opodstatniti názor, že by bylo pokládati za předčasnou žalobu, podanou dříve, než by rozvrhové usnesení vešlo v moc práva, resp. před vyřízením stížnosti podané proti poukazu věřitele na pořad práva.«

Z uvedeného vyplývá (podotýkáme, že judikatura našeho nejvyššího soudu tuto otázku neměla příležitost dosud řešiti), že v praxi je tato otázka sporná; opatrnost ovšem velí podati žalobu podle § 231 ex. ř. ve lhůtě jasným předpisem zákona stanovené (srv. Hora, Soustava ex. práva, str. 199), třebas by tu bylo riziko, že žaloba se ukáže později bezpředmětnou. Myslíme, že nebylo by v odporu se zákonem, kdyby procesní soud pak řízení přerušil podle § 190 c. ř. s. až do pravoplatného rozhodnutí o event. stížnostech proti rozvrhovému usnesení; tento postup odpovídal by konečně i zásadě ekonomie procesní. Stanovisko opačné, t. j., že jednoměsíční lhůtu nutno počítati až ode dne doručení pravoplatného rozhodnutí o event. stížnosti do usnesení rozvrhového, jest vel-

mi odvážné; to bylo by možné jen tehdy, kdy již rozvrhové usnesení samo ukládá věřiteli uplatnění nárok pořadem práva do 1 měsíce od p r a v o m o c i rozvrhového usnesení (viz rozhodnutí 7697 Vážný). Avšak i tu jest otázka, smí-li vůbec soud exekucí lhůtu tuto, resp. její počátek tímto způsobem, v zákoně opory nemajícím, modifikovati.

Ustanovení § 99 j. n. (soud majetku) možno použití nejen při osobách fyzických, ale i právnických, a to i když zůstavitel měl řádné bydliště v cizině a jeho pozůstalost je tam projednávána.

Žalovaná pozůstalost po AA namítla, že procesní soud není k projednání příslušný, a to proto, že zůstavitel, který měl řádné bydliště v cizině, tu sice majetek zanechal, ale předpis o sudišti majetku možno použití pouze při osobách fyzických.

P r v n í s t o l i c e námitce nevyhověla. R e k u r s n í s o u d tak učinil. N e j v y š š í s o u d obnovil však usnesení první stolice a výrok o útratách vyhradil konečnému rozhodnutí o věci hlavní.

D ů v o d y: Dovolacímu rekursu nelze upřít oprávnění.

Pokud jde o příslušnost podle § 99 j. n., nelze přisvědčiti právnímu názoru rekursního soudu, že sudiště majetku jest forum pro osoby fyzické, neboť, jak nutno vyvozovati ze znění odst. 3 § 99 j. n. (slova »mimo to«), mohou také cizozemské právnické osoby býti žalovány u tuzemského soudu, v jehož obvodě je jejich majetek. Pokud se však týče osob zemřelých, není použití § 99 j. n. vyloučeno u osob, jež neměly v tuzemsku řádného bydliště a jejichž pozůstalost se projednává u cizozemských soudů, neboť ratio legis jest, umožniti tuzemským žalobcům uplatňování svých práv před soudy tuzemskými.

Podle zjištění soudu první stolice měla žalovaná pozůstalost v době podání žaloby majetek v obvodu tohoto soudu. Že mimo aktiva (kácené dříví) zde byla také pasiva, která snad převyšovala aktiva, nemění ničeho na tom, že zde byly v kritické době věci, pří- náležející žalované straně, tudíž jmění ve smyslu § 99 j. n.

Nesejde na tom, že pozůstalostní řízení ohledně tuzemských nemovitostí zůstavitelových bylo po podání žaloby zahájeno u kr. s. v M., neboť v době podání žaloby projednání pozůstalosti ještě z a h á j e n o nebylo a nepřichází proto § 77 j. n. v úvahu (viz také — 29 j. n.).

Dovolacímu rekursu bylo proto vyhověti a uznati, jak se stalo, aniž bylo zapotřebí obírat se otázkou příslušnosti podle § 87 j. n.

Výrok o nákladech na mezispor spočívá na § 52, odst. 1. c. ř. s.

R o z h o d n u t í n e j v y š š í h o s o u d u z e d n e 9. l e d n a 1931 R II 445/30. Karel Jelínek.